

MOTOR MOYLARIGA BO'LGAN UMUMIY TALABLAR

Motor moyi – dvigatel konstruksiyasining muhim elementlaridan biridir. U o'z funksiyasini uzoq muddat davomida ishonchli bajarib, dvigatelning berilgan resursini ta'minlashi mumkin. Buning uchun uning xossalari dvigatelning moylash tizimida va moylanayotgan va sovutilayotgan detallar yuzalarida moy duch keladigan termik, mexanik va kimyoviy ta'sirlarga chidamli bo'lishi kerak. *Dvigatel konstruksiyasi, uni ekspluatatsiya qilish sharoitlari va moy xossalarining o'zaro mosligi – dvigatel uzoq muddat ishonchli va tejamkor ishlashi shartlaridan biridir.*

Ma'lumki, avtomobil va traktor dvigatelida harakatlanadigan va o'zaro ishqalanadigan detallar ko'p bo'ladi. Dvigatel normal ishlashi uchun moy sifatida motor moylari ishlatiladi.

Dvigatel har xil rejimlarda, ba'zan juda og'ir sharoitlarda, ekspluatatsiya qilinishini inobatga olib, *motor moylariga* quyidagi **talablar** qo'yiladi:

- ishqalanayotgan detallar bir-biriga bevosita tegmasdan ishlashini ta'minlash uchun yuzalarda mustahkam yupqa qatlam hosil qilish; bu dvigatel detallari yeyilishini sekinlashtiradi;
- silindr va porshen orasidagi tirqishni zichlash, natijada gazlarning yonish kamerasidan chiqib ketishiga yo'l qo'ymaslik;
- detallar yuzalaridan yuqori haroratli cho'kindi mahsulotlarini yuvib ketish;
- dvigatel detallarini korroziyadan saqlash;
- oksidlanish, yeyilish va ifloslanish mahsulotlarini cho'kindiga aylanishiga to'sqinlik qilib, ularni suzib yuruvchi holatda ushlab turish va ishqalanish zonasidan yuvib ketish;
- yonilg'i yonganda va moy oksidlanganda hosil bo'ladigan organik kislotalarni neytrallash;
- qayd etilgan hamma xossalarni haroratning keng diapazonida saqlab turish.

Zamonaviy motor moylariga qo'yiladigan talablar juda yuqori. Motor moyi ushbu talablarga mos bo'lishi uchun bazaviy moylarga prisadkalar komplekti qo'shiladi, ular moy xossalarini yaxshilaydi.

Tovar motor moyining xossalari uning tarkibi va bazaviy moyga ishlov berish texnologiyasi hamda prisadkalarining funksional xossalari bilan belgilanadi. Dvigatelda moyning kuyishga sarfi, yuqori haroratda bug‘lanishi va h.k.lar uning fraksion tarkibiga bog‘liq.